

tokrata, parasztok, nemesek, betyárok, cigányzenészek, mindennemű felekezet papjai, zsidó kereskedők és magyar arisztokraták rövid időre egy célra összpontosították közös erejüket.

Kevés minderre az iskolában használt, latinból kölcsönzött táblabíró-kifejezés: „passzív rezisztencia”. Minden volt ez, csak nem passzív, bár, persze, rezisztencia.”

* * *

A halottak napja az élet ünnepe is, ha talán nem is merjük ezt magunknak bevallani. Az emlékezés az idő birtokbavétele, s így a mindennapi élet kiteljesítése is.

Alexa Károly

* * *

Emlékezés halottak napjára

Október utolsó hetében emberek százaival telnek meg a szemet gyönyörködtető fehér és sokszínű kri-zantémokkal teli virágpiacok, a temetők felé vezető utak, országszerte a fővárostól a legkisebb település-ig, a világon mindenhol, ahol a hívő keresztény szokás szerint a Mindenszenteket és a Halottak napját ünneplik.

Sokan már az azt megelőző napokban kimennek a temetőbe kigyomlálni a sírhantokat, a száraz levelektől megtisztítani a fedőlapokat, majd a vázába elhelyezni a kegyelet virágait.

Mindenszentek délutánján-estéjén pedig kigyúlnak a gyertyák ezrei, az eget fény borítja, a sírt körülveszik az életben-maradottak, akik csendben gondolnak szeretteikre, kik egykor itt voltak velük, s akikkel szeretnének egységben maradni; mintha ma is itt volnának köztük.

Halk fohász hagyja el az ajkakat, meghitt beszélgetés folyik az elhunyt anyáról, apáról, férjről, testvér-ről, nem egy esetben gyermekről, egy-egy kedves gesztusát, tettét felidézve életéből.

Nem tudok e szomorú, de mégis széppé tett napról elmélkedni anélkül, hogy ne írjak a Budapesten lét-rehozott ERDÉLYI GYŰLEKEZET REMÉNYSÉG SZIGETÉ-ről, a Magyarországon élő erdélyiek talál-kozáshelyéről (megközelíthető az Őrs vezér tértől a Fehér úton át). 1987/88-ban hozta létre Németh Géza református lelkész (a közismert politikus-képviselő Németh Zsolt édesapja) a gyülekezetet a hírhedt Ceau-sescu rendszer egyre kegyetlenebb elnyomása elől menekült sok ezer romániai - főleg erdélyi - megsegí-tésére.

1992-ben a Honvédelmi Minisztérium egy használaton kívüli laktanyát bocsátott a rendelkezésre, mely REMÉNYSÉG SZIGETE karitatív, kulturális, oktatási központtá vált. A cél az alapító szavai szerint: „Egyszerre segíteni az embert, három alapvető szükségében: a testiben, a lelkiben és a szellemiekben.”

Nem akarom a gyülekezet történetét taglalni (melyet ma Zalatnai István lelkész vezet), sem az általa nyújtott szolgálatokról, terveiről nincs módomban írni, mely a jövőben templomot, gyülekezeti központot, kollégiumot, átfogó karitatív központtá alakítást céloz.

Szólnom kell azonban immár annyi éve minden november 1.-én megtartott hagyományos ERDÉLYI HALOTTAK NAPJÁRÓL.

Ide zárandokol el évente a Magyarországon élő határon túli származású magyar, aki méltó körülmé-nyek között akar emlékezni elhunytjaira, székelymagyarrá, örménymagyarrá.

Idén 14-en vettünk részt az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesülettől, hasonlóan az előző évekhez, méltósággal, az ünnep hangulatához illően. Előbb a római katolikus szentmisére, majd az azt kö-vető istentiszteletre került sor. Az erre az alkalomra épített szabadtéri emlékhelynél - oltárnál - Herpy György celebrálta a misét, majd Csüry István nagyváradi főjegyző tartott szolgálatot.

Szakrális ez a hely, szolgált itt már a Királyhágó melléki Református Egyházkerület püspöke Tőkés László, a nagyváradi római katolikus püspök Tempfli József, valamint a gyulafehérvári Jakubinyi György érsek is.

Az elhunytakért elmondott imák után szállt a fohász a szülőföldjéről elszakadt erdélyi magyar népért, az Erdélyben maradt szerettekért, az erdélyi magyar népért, békéért és igazságért, az egész magyar nem-zetért, az egyházakért - úgy a protestáns, mint a katolikusért - és az egész emberiségért. Mindkét szónok fohászodott az 1956-os forradalom áldozataiért.

A szentmise illetve istentisztelet megkezdése előtt történt meg a regisztráció, melynek keretén belül le-hetőség nyílt az emlékezőknek, hogy elhunyt szeretteik nevét egy lapra felírva az e célra felállított emlék-hely falán az emléklapot elhelyezze. Ugyanitt az emlékhely falánál gyúltak meg a gyertyák, mécsesek, ide lehetett elhelyezni a kegyelet virágait.

Lélekemelő volt Zalatnay tiszteletes úr záró áldása, majd a Székely Himnusz eléneklésével ért véget a szertartás.

Mindenki fegyelmezetten tűrte a nem éppen kellemes időjárási viszonyokat. Kárpótlásul a tiszteletes úr szeretetteljesen meghívta a híveket egy kis melegedésre az „ebédlőbe”, ahol forró teát és finom friss kenyérből készített „zsíroskenyeret hagymával” lehetett fogyasztani.

Nemes célokat követ a REMÉNYSÉG SZIGETE-nek ténykedése. Azzal, hogy a Magyarországon élők megörökíthetik otthoni földben nyugvó szeretteik nevét, közel hozza a szülőföldet, az elhagyott otthont.

Budapest, 2002. november 6.

Borbély B. Júlia

* * *

Mi történt Budapesten... *Szentpétery Tibor kiállítása*

2002. október 22-én nyílt meg dr. Szentpétery Tibor fotókiállítása '56-ban történt Budapesten' címmel. A kiállítás november 8-ig volt megtekinthető a budapesti, 21. kerületi Nagy Imre Általános Művelődési Központban. A megnyitón dr. Szakály Sándor történész mondott beszédet, valamint a szerző, a fotók készítője, dr. Szentpétery Tibor.

Ezt a köszöntőt teljes terjedelmében idézzük:

„Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A XX. században hazánk a megpróbáltatások sorát élte meg. Ezek mindig területvesztéssel és a népesség csökkenésével jártak. Mégis itt vagyunk az új évezredben is!

A XXI. századból visszatekintve Magyarország történelmének legutóbbi sorsdöntő eseményei közül kiemelkednek az '56-os forradalom és az ezt követő évtizedek. Mindkettőt megéltem és a jó Isten kegyelméből mindkettőt túléltem.

Az eseményeket felnőtt fejjel vettem tudomásul, amelyek közül a forradalom tragikus volt, de ugyanakkor fényes is. Fényes, hasonlóan az 1848-49 évek szabadságharcához.

'56-ban a szíveket megdobogtató 12 nap után azonban jött a megtorlások évtizede, mely idő alatt a politika tudatosan irtotta mindazt, ami addig a nevelés központi elve volt: a nemzeti érzést, a morális magatartást és a keresztényi gondolatokat. Ebben a légkörben nőtt fel két generáció! A mi gyermekeinkről, a mi unokáinkról van szó. Fiataljainkat nekünk - túlélő szemtanúknak - kell visszaterelnünk a helyes útra azzal, hogy elmondjuk és megmutatjuk az idegen érdekeket szolgáló világnézetű politika pusztításait, rombolásait.

Magamról annyit: 1956-ban nem voltam fegyveres ellenálló, mert 40 évesen a korombeli bajtársaimmal, barátaimmal megállapodtunk, hogy távol tartjuk magunkat az erőszakos cselekményektől, nehogy az uralkodó rendszer a volt reakciók fasiszta megnyilvánulásának minősítse le a fiatalság lelkes forradalmát.

A fiatalságot azonban nem hagytuk cserben. Támogattuk őket! Én például felvételre kész fényképezőgéppel a nyakamban rendszeresen jártam Budapest utcáit-tereit, és rejtett kamerával készítettem felvételeimet a körülöttem zajló eseményekről. Körülbelül 250 pillanatot rögzítettem a filmkockákon, melyek azután 35 éven át lappangtak a nyilvánosságtól elzárva. Első kiállításom '56-ról 1991-ben volt, de akkor egyszerre 3 helyszínen.

A mostani dokumentációs kiállítás célja az '56-os forradalom valóságának megjelenítése és tudatosítása. Kérem Önöket, hogy a képeimet ne csak nézzék, hanem lássák is meg azokban a mögöttes, bűnös politika minden brutalitását és szörnyűségét. Kérem, olvassák el a képek kísérő szövegeit is, mert azok további adatokat nyújtanak.

Itt és most tartom időszerűnek felemlíteni és a nyilvánosságot emlékeztetni, hogy ebben az évben hatvan éve, hogy a II. világháborúban a 2. Honvéd Hadsereg a keleti fronton óriási veszteséget szenvedett.

Nagyon fájjalom - én, aki 1942-ben a Honvéd Haditudósító Század egyik tudósító-raj parancsnokaként fotóriporter megbízatással a Don-kanyarban a fényképezőgépem szétlövéséig és súlyos sebesülésem pillanatáig a körülöttem zajló hadieseményekről filmkockára közel 1000 pillanatot rögzítettem - mondom, nagyon fájjalom, és meg nem bocsáthatónak minősítem azt a hivatalos politikát, amely a XX. századi ma-